

Po nitce do kłębka...

Identyfikacja jednostkowych opakowań papierosów na podstawie matryc z użytkami

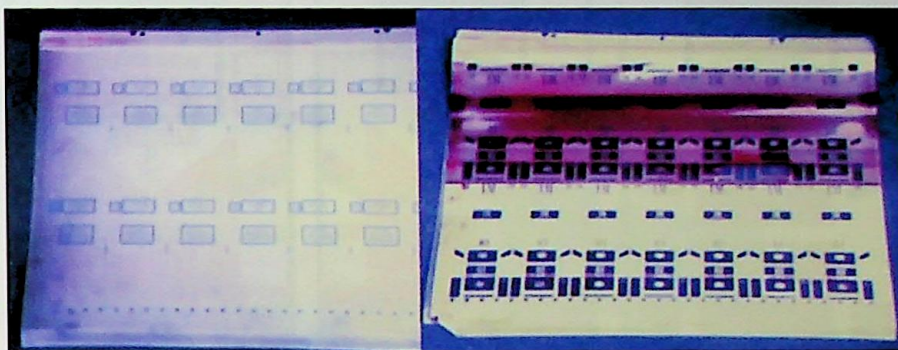
Artykuł został przygotowany na podstawie ekspertyzy kryminalistycznej wykonanej w Pracowni Badań Dokumentów Laboratorium Kryminalistycznego KWPS w Szczecinie. Jako materiał dowodowy i porównawczy do badań zostało ono:

- matryce offsetowe w sześciu kolorach (po jednej do pięciu matryc w każdym kolorze),
- arkusze kartonu, formatu B2, z nadrukowanymi opakowaniami papierosów „LM” i „Marlboro” (14 sztuk na jednym arkuszu),
- docięte, jednostkowe opakowania papierosów marki „LM” i „Marlboro”,
- w pełni skonfekcjonowane paczki papierosów ww. marek.

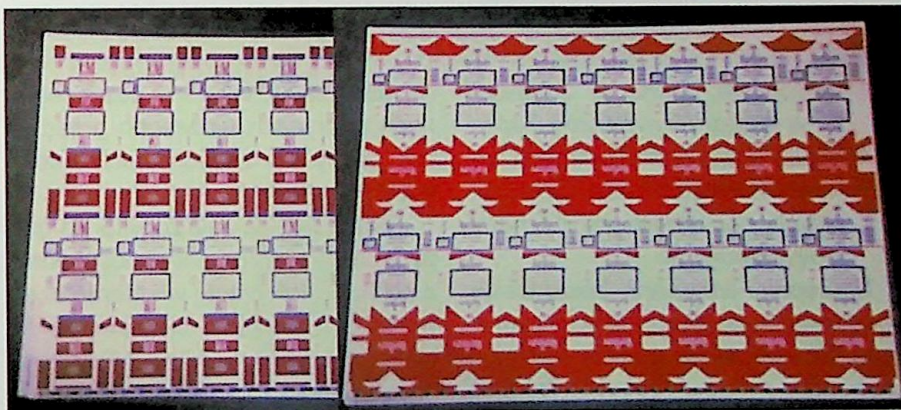
Nadesłane materiały zostały zatrzymane w wyniku czynności procesowych, przeprowadzonych przez dwa niezależne zespoły Centralnego Biura Śledczego w Koszalinie i Szczecinie. Zadaniem biegłego było zbadanie, czy zadrukowane opakowania zostały wykonane za pomocą dowodowych matryc.

Policjanci CBS w Koszalinie, w wyniku informacji operacyjnych, w magazynach usytuowanych na terenie miasta ujawnili materiały służące do produkcji fałszywych wyrobów tytoniowych:

- sztancę do wycinania opakowań,
- trzydzieści matryc offsetowych z utrwalonymi obrazami częściowymi opakowań papierosów „Marlboro” i „LM”, w sześciu kolorach, po kilka matryc w każdym kolorze (ryc. 1),
- 3 tony czystego kartonu formatu B2,

Ryc. 1. Dowodowe matryce
Fig. 1. Evidential stencils

Ryc. 2. Dowodowe arkusze z nadrukami
Fig. 2. Evidential prints

- 7000 arkuszy kartonu formatu B2 z nadrukowanymi opakowaniami papierosów „LM” i „Marlboro” (ryc. 2),
- 544 000 dociętych, jednostkowych opakowań papierosów „Marlboro” i „LM” (ryc. 3).

Natomiast policjanci CBS ze Szczecina w miejscowościach Rużycza i Bożysławiec zabezpieczyli:

- 8 ton tytoniu,
- 5 palet filtrów,
- 182 000 dociętych, jednostkowych opakowań papierosów „Marlboro” i „LM”,

- 40 000 pojedynczych paczek papierosów ww. marek.

Zadaniem biegłego było ustalenie, czy wszystkie zadrukowane opakowania, zarówno te na arkuszach, jak i na w pełni skonfekcjonowanych paczkach papierosów, zostały wykonane przy użyciu dowodowych matryc offsetowych. Proces badawczy rozpoczęto od pogrupowania części materiałów dowodowych. W ten sposób wyodrębniono:

- trzy grupy matryc offsetowych: „Marlboro” z napisami w języku

Ryc. 3. Jednostkowe opakowania papierosów „LM” i „Marlboro”
Fig. 3. Individual packaging of „LM” and „Marlboro” cigarettes

angielskim, „Marlboro” z napisami w języku niemieckim i „LM”,
• sześć grup zadrukowanych arkuszy formatu B2 charakteryzujących się odrębnymi cechami indywidualnymi.

Następnie dokonano zestawienia poszczególnych grup matryc z zadrukami. W efekcie tej analizy zarówno

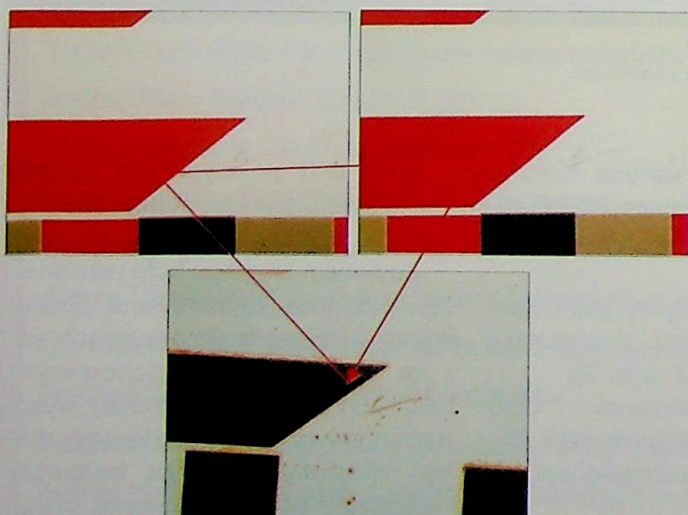
na arkuszach, jak i na poszczególnych matrycach ujawniono pojedyncze cechy lub zespoły cech wspólnych (ryc. 4–9).

Na arkuszach zaliczonych do grupy 3 i 4 stwierdzono obecność jednej z cech, występującej w kolorze czerwonym, znajdującej się również na arkuszach z grupy 2 (ryc. 10).

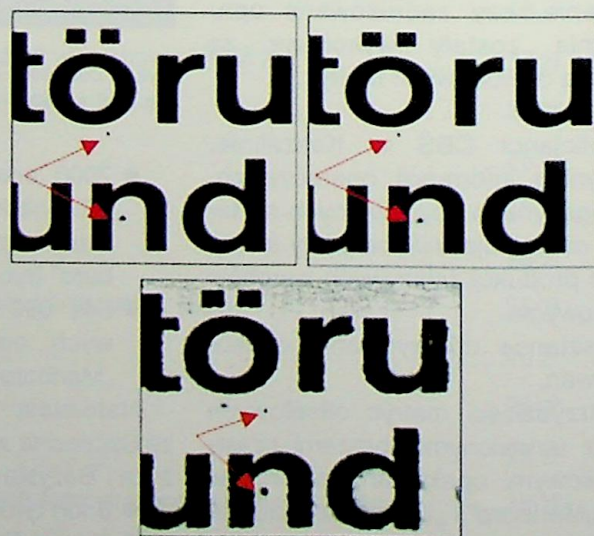
Nie ujawniono natomiast cechy w kolorze czarnym. Na tej podstawie wysnuto następujące wnioski: po pierwsze matryce w danych wzorach stosowane były naprzemiennie; po drugie część cech tworzyła się w trakcie eksploatacji; po trzecie część z nich miała charakter przejściowy.

Przedstawione powyżej cechy pozwoliły stwierdzić, iż analizowane zadrukowane arkusze zostały wykonane z użyciem części doszczepionych do badań matryc offsetowych. Jednak na poszczególnych zadrukach ujawniono także zespoły cech indywidualnych, nieposiadających swojego odzwierciedlenia na matrycach (ryc. 11–13).

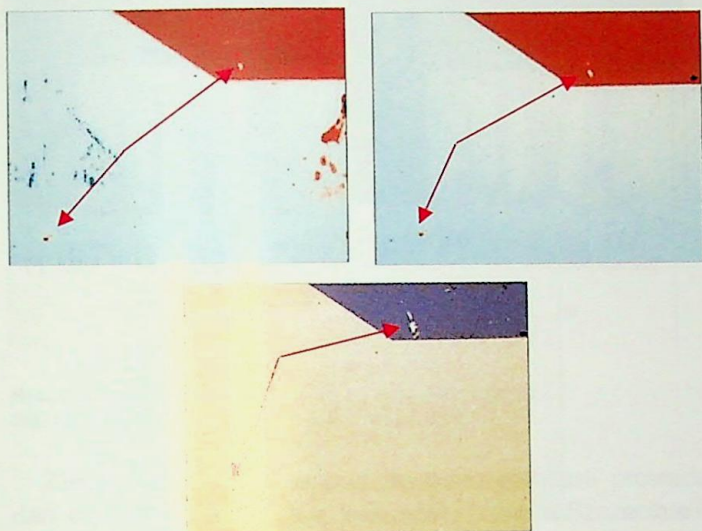
W przypadku zadruków z opakowaniami papierosów „Marlboro” z napisami w języku niemieckim na całej powierzchni ujawniono tylko jedną cechę indywidualną, zaś w przypadku tych w języku angielskim – dwie. Dlatego dalsza identyfikacja jednostkowych opakowań oraz paczek z papierosami była obciążona ryzykiem związanym z losowym pobraniem materiału porównawczego. W przypadku nadruków na opakowaniach papierosów „LM” liczba ujawnionych cech była zadowalająca.

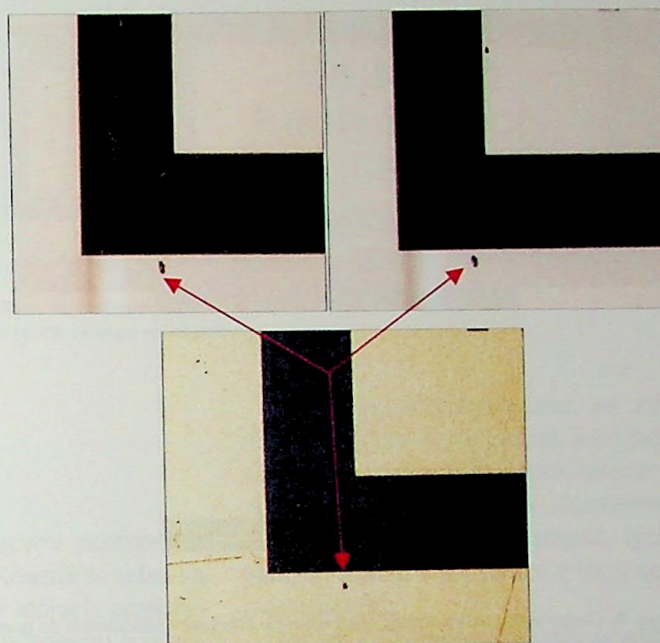
Ryc. 4. Cecha koloru czerwonego ujawniona na arkuszach i matrycach z wizerunkami opakowań papierosów „Marlboro” z napisami w języku niemieckim
Fig. 4. Red feature detected on sheets and stencils with images of „Marlboro” cigarettes in German

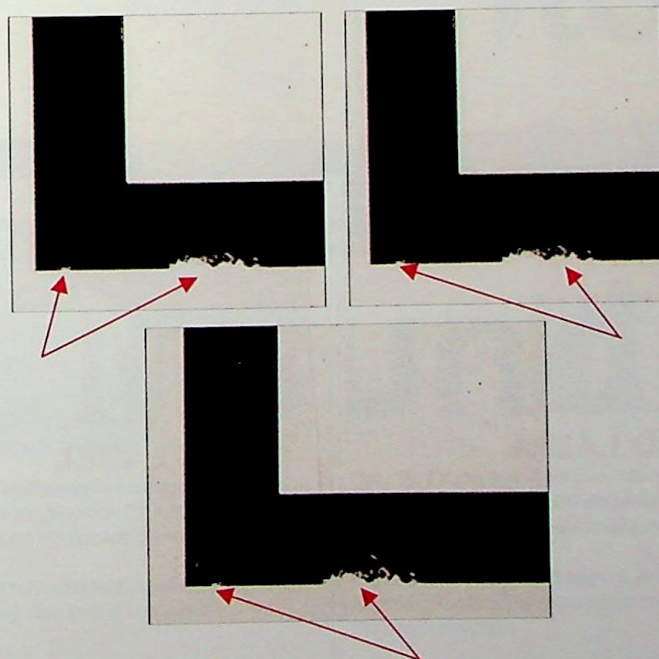
Ryc. 5. Cecha koloru czarnego ujawniona na arkuszach i matrycach z wizerunkami opakowań papierosów „Marlboro” z napisami w języku niemieckim
Fig. 5. Black feature detected on sheets and stencils with images of „Marlboro” cigarettes in German

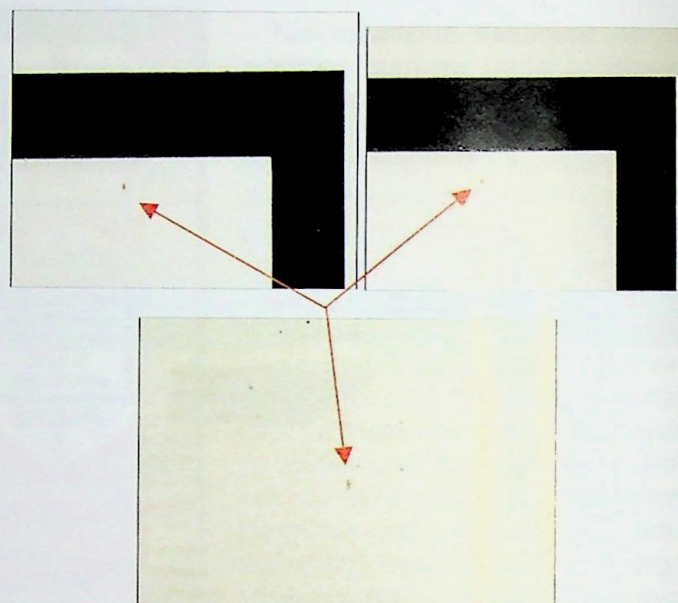
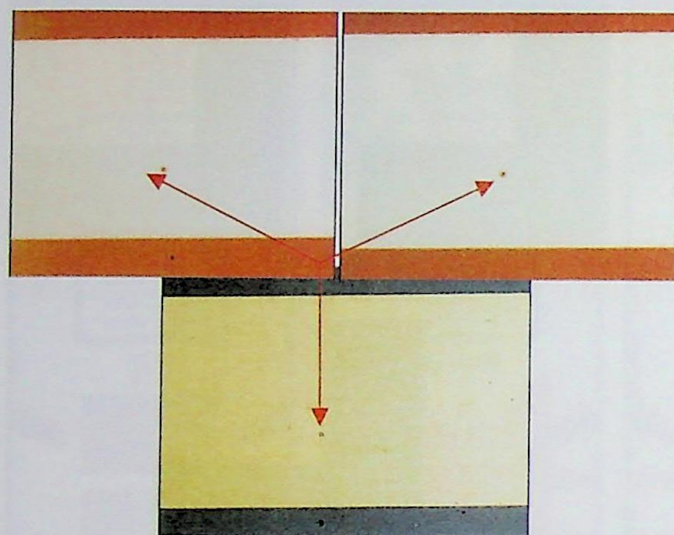
Ryc. 6. Cecha koloru czerwonego ujawniona na arkuszach i matrycach z wizerunkami opakowań papierosów „Marlboro” z napisami w języku angielskim
Fig. 6. Red feature detected on sheets and stencils with images of „Marlboro” cigarettes in English

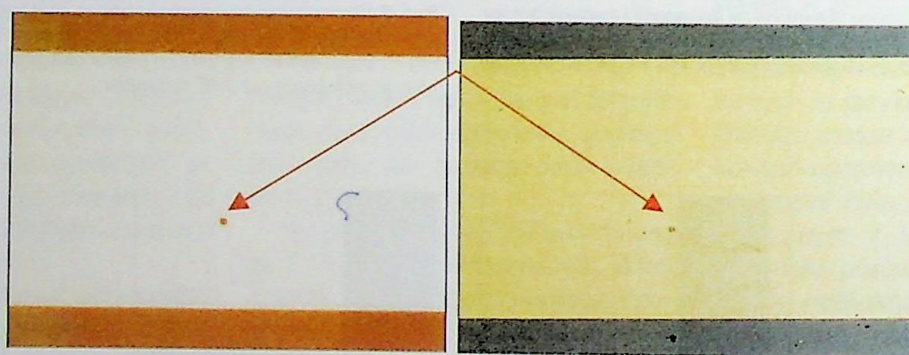
Ryc. 7. Cecha koloru czarnego ujawniona na arkuszach zaliczonych do grupy 1 i matrycy z wizerunkami opakowań papierosów „LM”
Fig. 7. Black feature detected on sheets categorised as group 1 and on stencils with images of „LM” cigarettes

Ryc. 8. Cecha koloru czarnego ujawniona na arkuszach zaliczonych do grupy 2 i matrycy z wizerunkami opakowań papierosów „LM”
Fig. 8. Black feature detected on sheets categorised as group 2 and on stencils with images of „LM” cigarettes

Ryc. 9. Cechy koloru czerwonego ujawnione na arkuszach zaliczonych do grupy 2 i matrycy z wizerunkami opakowań papierosów „LM”
Fig. 9. Red features detected on sheets categorised as group 2 and on stencils with images of „LM” cigarettes packs

Ryc. 10. Cecha koloru czerwonego wspólna dla matrycy i arkuszy z grup 2, 3 i 4
Fig. 10. Red feature common for stencil and sheets from 2, 3 and 4 groups

Ryc. 11. Cechy ujawnione na arkuszach z grupy 1 i 4 nie mające odzwierciedlenia na matrycach
Fig. 11. Features detected on sheets from 1 and 4 groups and not found in stencils

Ryc. 12. Zespół cech znajdujący się na arkuszach z grupy 2
Fig. 12. Group of features on sheets from group 2

Zlecniodawca dostarczył do badań dziewiętnaście sztuk jednostkowych opakowań papierosów „Marlboro” i trzy paczki papierosów – „Marlboro” i „LM”. Analiza nadruków na opakowaniach jednostkowych wykazała, iż w ich obrębie nie występują cechy indywidualne, na podstawie których można byłoby jednoznacznie

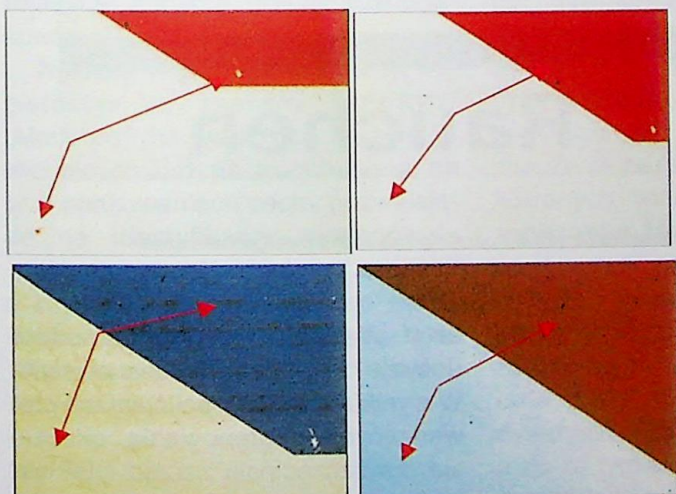
ujawnić, że materiały pochodzą z każdego rodzaju, na których stwierdzono obecność cech zbliżonych do ujawnionych na matrycach i arkuszach. Szczegółowa analiza potwierdziła, iż są to cechy zgodne z wcześniejszymi ujawnionymi (ryc. 14–16).

Ryc. 13. Cecha znajdująca się na arkuszach z grupy 2
Fig. 13. Feature on sheets from group 2

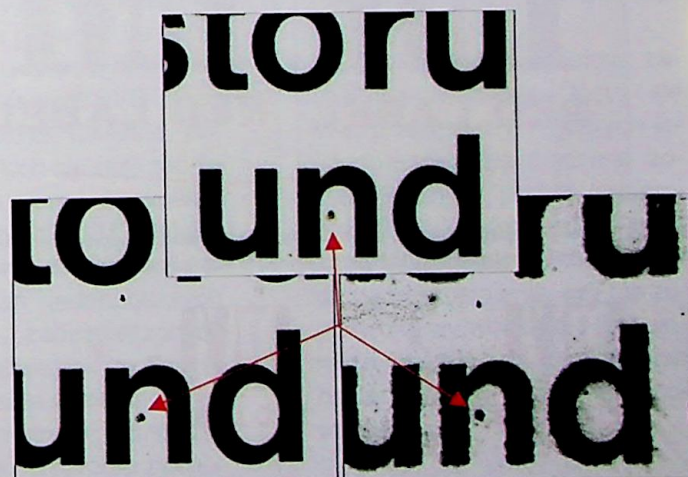
W ten sposób wykazano, że zarówno arkusze z nadrukami, jak i jednostkowe opakowania zabezpieczone w Szczecinie oraz w Koszalinie zostały wykonane przy użyciu tych samych matryc i pochodzą z tego samego źródła.

Na części jednostkowych opakowań papierosów „LM” ujawniono także cechy znajdujące się na zadrukowanych arkuszach, niemające swojego odzwierciedlenia na matrycach (ryc. 17).

Ryc. 14. Cecha w kolorze czerwonym, występująca na matrycy, arkuszach i jednostkowych opakowaniach papierosów „Marlboro” z napisami w języku angielskim. Opakowania zabezpieczono do sprawy prowadzonej przez CBS w Szczecinie.

Fig. 14. Red feature on stencil, sheets and individual „Marlboro” packs in English. Packs were secured for the case conducted by Central Investigation Bureau in Szczecin

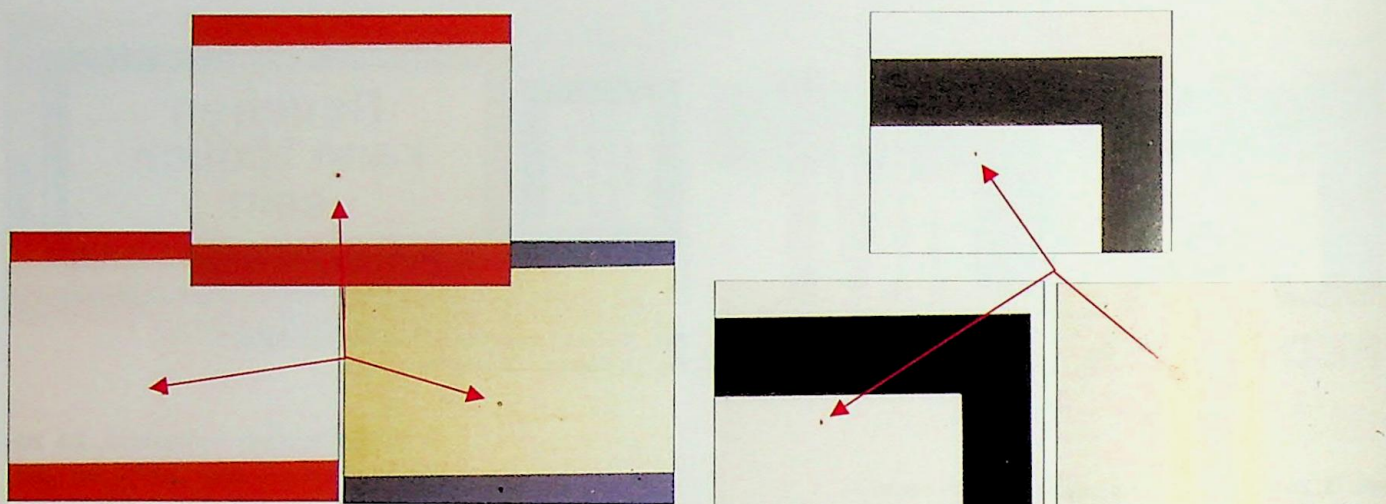
Ryc. 15. Cecha w kolorze czarnym występująca na matrycy, arkuszach i jednostkowych opakowaniach papierosów „Marlboro” z napisami w języku niemieckim. Opakowania zabezpieczono do sprawy prowadzonej przez CBS w Koszalinie.

Fig. 15. Black feature on stencil, sheets and individual „Marlboro” packs in German. Packs were secured for the case conducted by Central Investigation Bureau in Koszalin

potwierdzić lub wykluczyć źródło ich pochodzenia. Z uwagi na bardzo ograniczony materiał podjęto decyzję o jego poszerzeniu. W tym celu ekspert wykonujący badania wraz z poli-

zono obecność cech zbliżonych do ujawnionych na matrycach i arkuszach. Szczegółowa analiza potwierdziła, iż są to cechy zgodne z wcześniejszymi ujawnionymi (ryc. 14–16).

W końcowym etapie badań przystąpiono do analizy opakowań z papierosami (dwóch paczek „LM” i jednej „Marlboro”) zatrzymanych w wyniku działań CBS w Koszalinie. Na

Ryc. 16. Cechy w kolorze czerwonym występujące na matrycy, arkuszach i jednostkowych opakowaniach papierosów „LM”. Opakowania zabezpieczono do sprawy prowadzonej przez CBS w Koszalinie i Szczecinie.

Fig. 16. Red features on stencil, sheets and individual „LM” packs. Packs were secured for the case conducted by Central Investigation Bureau in Koszalin and Szczecin

Ryc. 17. Cechy znajdujące się na jednostkowych opakowaniach papierosów „LM” zabezpieczonych w Koszalinie i na zadrukowanych arkuszach

Fig. 17. Features on individual „LM” packs seized in Koszalin and on printed sheets

Ryc. 18. Cechy mające odzwierciedlenie na pojedynczych opakowaniach i arkuszach z zadrukami

Fig. 18. Features having their matches on individual packs and printed sheets

paczce z papierosami ze znakiem firmowym „Marlboro” nie ujawniono żadnych cech. Natomiast na paczkach „LM” stwierdzono obecność zespołu cech, mających swoje odzwierciedlenie na pojedynczych opakowa-

niach i arkuszach z zadrukami (ryc. 18).

Ze względu na bardzo ograniczoną ilość tego rodzaju materiału dowodowego, a w szczególności wobec braku ujawnienia cech na pacz-

kach „Marlboro”, ponownie podjęto decyzję o poszerzeniu materiału. W wyniku rozmów z policjantami prowadzącymi postępowania okazało się, że szczeciński zarząd CBS zabezpieczył opakowania papierosów ze znakami firmowymi „Marlboro” i „LM”, których nie nadesłano do badań. W związku z powyższym materiał badawczy poszerzono o 1000 paczek papierosów ze znakami „Marlboro” i „LM”. Dostarczony materiał pozwolił na wskazanie, że na paczkach papierosów ze znakami firmowymi „LM” znajdują się cechy, których obecność stwierdzono na wszystkich rodzajach materiału dowodowego analizowanego wcześniej

Ryc. 19. Cechy ujawnione na wszystkich rodzajach materiału dowodowego (w postaci opakowań papierosów „LM”) analizowanego wcześniej (matryce, arkusze, pojedyncze opakowania)
Fig. 19. Features detected on all types of evidential material (i.e. „LM” packs) analysed before (stencils, sheets, single packs)

(matryce, arkusze, pojedyncze opakowania) – ryc. 19.

Niestety w przypadku paczek papierosów ze znakami firmowymi „Marlboro” nie ujawniono cech indywidualnych. Jak już wspomniano, na tych opakowaniach cechy pozwalające na identyfikację występowały w ograniczonej ilości, w związku z czym prawdopodobieństwo natrafienia na karton zawierający takie właśnie paczki również było niewielkie.

Wnioski

W LK KWP w Szczecinie była to pierwsza ekspertyza, w której mate-

riał dowodowy był tak obszerny i zróżnicowany, że pozwalał na prześledzenie procesu produkcji badanych opakowań. Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono pochodzenie wszystkich arkuszy zadrukowanych wizerunkami opakowań papierosów „Marlboro” i „LM”. Ustalono, że część pobranych losowo, dociętych opakowań jednostkowych każdego rodzaju, zabezpieczonych zarówno w Koszalinie, jak i w Szczecinie, posiadała takie same cechy indywidualne jak matryce i arkusze, a co za tym idzie, ich źródło pochodzenia było tożsame. Udowodniono, iż pobrane losowo paczki z papierosami ze znakami firmowymi „LM”, za-

bezpieczone w Szczecinie, również posiadały zbieżne cechy jak odpowiadające im matryce, arkusze i pojedyncze opakowania, a tym samym wskazano ich tożsame źródło pochodzenia.

Uwagi końcowe

- Przeprowadzone badania pozwoliły na wykazanie, iż materiał dowodowy z obu śledztw pochodzi z tego samego źródła.
- W wyniku prowadzonych spraw trzynastu osobom przedstawiono zarzuty z art. 12a Ustawy o wyrobie alkoholu etylowego oraz wyrobów tytoniowych. Obecnie przeciwko sześciu z nich skierowano akty oskarżenia do sądu.
- Prokuratura Okręgowa w Szczecinie nie podjęła decyzji o połączeniu postępowań. Kwestia ta do dnia dzisiejszego rozpatrywana jest w Prokuraturze Apelacyjnej.
- Na terenie województwa zachodniopomorskiego toczy się kilka postępowań, w których jako dowody zabezpieczone zostały fałszywe paczki papierosów „LM” i „Marlboro”. Żadna z tych jednostek nie zleciła badań w celu ustalenia, czy nie zostały one wytworzone z tych samych matryc, co opakowania opisane w powyższym opracowaniu.

Beata Mazur

zdj.: autorka
i Jarosław Rząsik

**Czytelniku swój artykuł możesz przysłać na adres:
clkpk@policja.gov.pl**